

ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו בין יוסף ל...המך?

"And Yoseph Could No Longer Restrain Himself..."

Yoseph and...Hamam?

אוד לגשמת אמי מורתי מרים בת יצחק ורבקה ו"ל - ט' בטבת

(1) בראשית פרק מה, א-ג

(א) ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל-איש מעלי ולא-עמד איש אתו בהתודע יוסף אל-אחיו: (ב) ויתן את-קלו בבכי וישמעו מצרים וישמע בית פרעה: (ג) ויאמר יוסף אל-אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו:

- 1) Why couldn't Yoseph restrain his tears anymore?
- 2) Why was he trying to restrain them until now?
- 3) What is the meaning of עליו (before all them that stood by him)?

(2) אסתר ה, ט-יג

ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב וכראות המן את-מרדכי בשער המלך ולא-קם ולא-זע ממנו וימלא המן על-מרדכי חמה: ויתאפק המן ויבוא אל-ביתו וישלח ויבא את-אהביו ואת-זרש אשתו: ויספר להם המן את-כבוד עשרו ורב בגיו ואת כל-אשר גדלו המלך ואת אשר נשאו על-השרים ועבדי המלך: ויאמר המן אף לא-הביאה אסתר המלכה עס-המלך אל-המשתה אשר-עשתה כי אסאותי וגם למחר אני קרוא-לה עס-המלך: וכל-זה איננו שוה לי בכל-עת אשר אני ראה את-מרדכי היהודי יושב בשער המלך:

Is it an accumulation of emotion?

(3) בראשית פרק מב, כב-כד

ויען ראובן אתם לאמר הלא אמרתי אליכם לאמר אל-תחטאו בילד ולא שמעתם וגם-דמו הגה נדרש: והם לא ידעו כי שמע יוסף כי המליץ בינתם: ויסב מעליהם ויבך וישב אלהם וידבר אלהם ויקח מאתם את-שמעון ויאסר אותו לעיניהם:

(4) בראשית פרק מג, כט-לא

וישא עיניו וירא את-בנימין אחיו בן-אמו ויאמר הנה אחיכם הקטן אשר אמרתם אלי ויאמר אלהים יחנך בני: וימהר יוסף ב-נכמרו רחמיו אל-אחיו ויבקש לבבות ויבא התדרה ויבך שמה: וידחץ פניו ויצא ויתאפק ויאמר שימו לחם:

(5) רש"י בראשית פרק מה פסוק א

ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים - לא היה יכול לסבול שיהיו מצרים נצבים עליו ושומעין שאחיו מתביישין בהודעו להם:

(6) רשב"ם בראשית פרק מה פסוק א

ולא יכול יוסף להתאפק - עוד, כי עד עתה היה עושה כל מעשיו על ידי שהיה מתאפק בלבו, כמו שכתוב למעלה ויתאפק ויאמר שימו לחם:

(7) רמב"ן בראשית פרק מה פסוק א

...והנכון בעיני, שהיו שם מבית פרעה ומן המצרים אנשים רבים יחלו פניו למחול לבנימין כי נכמרו רחמיהם על תחנוני יהודה, ולא יכול יוסף להתחזק לכלם.

(8) ספורנו בראשית פרק מה פסוק א

להתאפק לכל הנצבים עליו. להתאפק התאפקות מספיק לברר עסקי כל הנצבים עליו:

Is the answer found in יהודה's plea?

(9) בראשית פרק מד, יח-לד

וַיֵּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי יִדְבָּר־נָא עִבְדְּךָ דָּבָר בְּאָזְנֵי אֲדֹנָי וְאֶל־יְחִיד אֶפְרַיִם עִבְדְּךָ כִּי כְמוֹךָ כִּפְרָעָה: אֲדֹנָי שְׁאַל אֶת־עַבְדְּךָ לֵאמֹר הִישָׁלֶכֶם אֵב אוֹ־אָח: וַנֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנָי יִשְׁלֵנוּ אֵב זָמָן וְיֵלֵד זָקָנִים קָטָן וְאָחִיו מֵת וַיִּוָּתֶר הוּא לְבָדוֹ לְאִמּוֹ וְאָבִיו אָהָב: וַתֹּאמֶר אֶל־עַבְדְּךָ הוֹדָהוּ אֵלַי וְאֲשִׁימָה עֵינֵי עָלָיו: וַנֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנָי לֹא־יֻכַּל הַנְּעָר לַעֲזֹב אֶת־אָבִיו וְעֹזֵב אֶת־אָבִיו וּמָת: וַתֹּאמֶר אֶל־עַבְדְּךָ אִם־לֹא יֵרֵד אֲחִיכֶם הַקָּטָן אִתְּכֶם לֹא תִסְפֹּן לְרֵאוֹת פָּנָי: וַיְהִי כִּי עָלִינוּ אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וַנִּגְדַּלֵּהוּ אֶת דְּבָרֵי אֲדֹנָי: וַיֹּאמֶר אָבִינוּ שָׁבוּ שְׁבוּ־לָנוּ מִעַט־אֶכֶּל: וַנֹּאמֶר לֹא נוּכַל לָרֶדֶת אִם־יֵשׁ אֲחִינוּ הַקָּטָן אִתָּנוּ וַיִּרְדְּנוּ כִּי־לֹא נוּכַל לְרֵאוֹת פָּנָי הָאִישׁ וְאֲחִינוּ הַקָּטָן אֵינְנוּ אִתָּנוּ: וַיֹּאמֶר עַבְדְּךָ אָבִי אֵלֵינוּ אַתֶּם יֹדְעִים כִּי שְׁנַיִם יִלְדֵהֲלִי אִשְׁתִּי: וַיֵּצֵא הָאֶחָד מֵאִתִּי וַאֲמַר אֵךְ טָרֵף טָרֵף וְלֹא רָאִיתִיו עַד־הַנֶּה: וּלְקַחְתָּם גִּם־אֶת־זֶה מֵעַם פָּנִי וְקָרְהוּ אִסּוֹן וְהוֹרְדָתָם אֶת־שִׁיבְתִּי בְרָעָה שְׂאֵלָה: וַעֲתָה כְּבֹאִי אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וְהַנְּעָר אֵינְנוּ אִתָּנוּ וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּדָה בְּנַפְשׁוֹ: וְהִנֵּה כְּרָאוֹתָו כִּי־אֵין הַנְּעָר וּמָת וְהוֹרִידוּ עַבְדְּךָ אֶת־שִׁיבַת עַבְדְּךָ אָבִינוּ בְּיָגוֹן שְׂאֵלָה: כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת־הַנְּעָר מֵעַם אָבִי לֵאמֹר אִם־לֹא אָבִיאָנוּ אֵלָיְךָ וְחָטָאתִי לְאָבִי כָּל־הַיָּמִים: וַעֲתָה יִשְׁב־נָא עַבְדְּךָ תַּחַת הַנְּעָר עֶבֶד לְאֲדֹנָי וְהַנְּעָר יַעַל עִם־אָחִיו: כִּי־אֵינְךָ אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי וְהַנְּעָר אֵינְנוּ אִתִּי כִּן אֶרְאֶה בְרָע אֲשֶׁר יִמָּצֵא אֶת־אָבִי:

(10) רד"ק בראשית פרק מה פסוק א

ולא יכל - כיון שהזכיר כמה פעמים רעת אביו שימצאנו נכמרו רחמיו עליו ולא יכול להחזיק עצמו מלבכות

(11) שד"ל בראשית פרק מה פסוק א

ולא יכול יוסף וגו' - בתחלה היה בלבו לעכב אצלו בנימין ולשלח את אחיו בלי שיתודע אליהם, ועתה כשאמר לו יהודה והיה כראותו כי אין הנער ומת, נכמרו רחמיו על אביו, ומצא עצמו מוכרח להניח לבנימין שישוב אל אביו לבלתי ימות אביו, אך עם כל זה חשקו לקרב אליו בנימין נשאר בתקפו. והנה לא מצא תחבולה לשלח את בנימין אל אביו וגם לקרבו אצלו, אלא בשיתודע אליהם ויקראם כלם לבא אצלו, או כדעת אח"ם, בראותו עוצם התאמצות יהודה להשאר הוא עבד תחת בנימין נכמרו רחמיו על אחיו והסכים להתודע אליהם; אך היה מתאפק ומושל ברוחו שלא להתודע אליהם בפני המצרים הנצבים עליו, לבלתי ישמעו גנותם ששנאו את אחיהם ומכרוהו; ואולם בסוף מאמרו של יהודה נכמרו כל כך שלא עוד להתאפק והוכרח לזעוק הוציאו כל איש מעלי.